

УДК 821.161.2'06(092):008(475)

DOI 10.31654/2520-6966–2022–20F-106–42–52

Т. М. Чумак

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри журналістики та мовної комунікації

Національного університету біоресурсів і природокористування України

Місце перекладацької праці Станіслава Шевченка в українсько-польських культурних відносинах

У сучасному світі назріла необхідність усунення різноманітних перешкод на шляху України та Польщі до рівноправного членства в європейській співдружності. Проблема українсько-польських зв'язків у галузі культури завжди викликала інтерес дослідників, адже саме через культурний діалог відбувається національне усвідомлення, пізнання, взаємопроникнення та взаємозбагачення культур. У нашій статті висвітлюється специфіка художнього перекладу польської поезії, зокрема книги Антонія Мальчевського «Марія», виконаного Станіславом Шевченком українською мовою протягом останнього десятиліття.

Перекладацька діяльність Станіслава Шевченка займає вагомe місце серед літературних досягнень в українсько-польських культурних відносинах. Член Спілки письменників України Шевченко Станіслав – поет, перекладач, заслужений діяч мистецтв України, заслужений діяч польської культури; лауреат українських та польських літературних премій; автор та ведучий кількох культурних програм Національної радіокомпанії України.

Станіслав Шевченко переклав та впорядкував дві двомовні антології сучасної польської поезії, також вибрані твори лауреатів Нобелівської премії Чеслава Мілоша та Віслави Шимборської, вірші й поеми Кароля Войтили (Папи Римського Івана Павла II), а також книги Антонія Мальчевського «Марія».

Постать Антонія Мальчевського – представника «української школи» в польській поезії, поета-романтика, – донині привертає увагу вчених і викликає, без сумніву, зацікавлення ще не в одного покоління дослідників його самотньої творчості. Вищеназвана поема дала початок цілій школі в польській літературі XIX сторіччя, яка своє поетичне натхнення знаходила в Україні.

Ключові слова: українсько-польські зв'язки в галузі культури; «українська школа» в польській поезії; польський романтизм; перекладацька діяльність.

В умовах докорінних зрушень, що наразі відбуваються в українському суспільстві, потреба дослідження вітчизняної літератури постає особливо гостро та актуально. Українська та польська культури позначені взаємозв'язком не лише з огляду на їх спільне праслов'янське коріння, але також і на спільні аспекти економічного, історичного

та культурно-освітнього розвитку впродовж тривалого часу. Саме тому завжди викликала інтерес дослідників проблема українсько-польських зв'язків у галузі культури як найбільш результативної та масової форми спілкування. Проголошення тридцять років тому незалежності України та перемога демократичних сил у Польщі, встановлення між двома державами відносин на рівні добросусідства та стратегічного партнерства стали поштовхом для висвітлення різноманітних аспектів у стосунках цих країн на основі їх комплексного вивчення та історичного аналізу на тлі оновленої Європи. Варто відзначити, зокрема, що важливу роль у культуротворчих процесах відіграли літературні взаємозв'язки.

У XIX – XX столітті протягом тривалого часу в українській літературі зростала зацікавленість польською сферою. Однією з форм її були художні переклади. У поезії, наприклад, Іван Франко здійснив багато перекладів із Адама Міцкевича, Адама Асника. Павло Грабовський перекладав твори Марії Конопницької (й Адама Асника також), а згодом Леся Українка не тільки переклала, але й парафразувала Марію Конопницьку. Впливова на початку XX століття «Киевская старина» публікувала переклади польської прози на українську тему (російською мовою) – нариси Ролле, романи Юзефа Крашевського, «Na kresach» Равіти-Гавронського [2].

У другій половині XX століття два польські поети стали лауреатами Нобелівської премії – Чеслав Мілош та Віслава Шимборська. Незважаючи на величезні втрати, які відчутно вплинули на польське мистецтво слова в роки II світової війни, поезія витримала всі завдані їй випробування, і нині, з погляду сьогодення, збагачує сучасний європейський простір новими здобутками. Серед польсько-українських опрацювань варто також виділити доробок О. Криштальської, С. Гупала, В. Слапчука, О. Ващука та ін. Завдяки їхній перекладацькій майстерності польська література стає значно ближчою до українського читача.

Відаючи належне теоретичній і практичній значущості зазначених праць вітчизняних і зарубіжних перекладачів, слід, однак, зауважити, що перекладацька діяльність Станіслава Шевченка в українсько-польських культурних відносинах залишається малодослідженою, що й обумовлює зацікавленість зазначеною проблемою.

Основу дослідження становить оригінальний фактичний матеріал, а саме творчість польського поета родом з Волині Антонія Мальчевського яка стала відомою українським читачам завдяки увазі до нього Станіслава Шевченка.

Поет, перекладач, член Спілки письменників України Шевченко Станіслав Олексійович народився в мальовничому селі Грабів Ічнянського району на Чернігівщині в 1947 році. З відзнакою закінчив факультет кібернетики КДУ ім. Т.Шевченка. Заслужений діяч мистецтв України, заслужений діяч польської культури. Перу митця належить вагомий доробок у вигляді 14 поетичних збірок, близько 20 сценаріїв навчальних, документальних та пізнавальних фільмів. Автор та ведучий кількох культурних програм Національної радіокомпанії України. Лауреат багатьох українських та польських літературних премій.

Станіслав Шевченко зацікавився польською культурою ще на початку творчого шляху, а почав приїжджати до Польщі після 1989 року, коли відійшла в минуле комуністична система і зникли обмеження свободи висловлювання, пов'язані з нею. Завдяки такому рішення він мав живий контакт з вільним словом, пізнавав як авторів, так і вірші, керуючись інтуїцією самобутнього лірика й смаком художника. Спочатку була створена перша невелика збірка «Інше прохання». Вибираючи з розмаїтої польської літератури окремі вірші, С. Шевченко «думав насамперед про українського читача, не зрікаючись при цьому власних осяянь і зачудовувань.» [3]. Мав ще тоді тверде переконання, що переклад може незмірно збагатити рідну поезію, відкрити нові обрії уяви, розширити мовні можливості. З таким усвідомленням заглиблювався в таємниці польського художнього слова, відкладаючи на потім навіть власну поетичну творчість. Однак у Польщі митець став відомий насамперед завдяки перекладам на польську мову його витонченої лірики, чудової, «наче фрески на високій соборній стіні» [3].

Кілька разів поет перебував на стажуваннях у двох найвідоміших університетах Польщі – Ягеллонському та Варшавському. Ще на початку 1990-х років він відвідав ксьондза Яна Твардовського, згодом познайомився з Ернестом Брилем, з Чеславом Мілошем. Йому вдалося отримати згоду Ватикану на переклад віршів Івана Павла II. У своїх літературних подорожах, знайомлячись із найважливішими мистецькими осередками, перетнув мало не всю Польщу. Загалом протягом понад двадцяти років С. Шевченко удосконалював свою перекладацьку майстерність, беручи участь у симпозіумах і наукових сесіях, публікуючи нариси про творчість польських поетів.

Завдяки пильній увазі до польської літератури та художній майстерності самого перекладача в 1996 році вперше в Україні побачило світ (у видавництві «Каменярь») двомовне видання сучасної польської поезії – антологія «Тому що вони суцї». До збірки ввійшли

твори близько 40 сучасних (тоді ще усіх живих!) польських поетів. Книжка відкривалася неповторними поезіями нобелівського лауреата Чеслава Мілоша і завершувалась віршами молодих. Вийшла вона з передмовами української дослідниці Наталі Сидяченко та поляка Вальдемара Смаща. Є тут і переклади Кароля Войтили. Зокрема, приведемо перекладений Станіславом Шевченком фрагмент з частини 1 поеми «Пісня про Бога захovanого» Кароля Войтили:

Обожною сіно духмяне, бо не бачу в тобі
погорди налитого колосу.

Обожною сіно духмяне що тулило в собі
дитину босу.

...обожною бліде світло хліба-причастя,
Де спинену вічність на мить – простежую,
що пливе до нашого причалу
таємною стежкою.

Вже цей фрагмент і вся поема, та й інші твори письменника показують, на нашу думку, що Кароль Войтила був талановитим поетом, у своїй творчості часто використовував і класичну, і внутрішню, і кореневу риму, на відміну від більшості сучасних польських поетів, котрі пишуть вільним віршем, а також його поезії багаті на звукову палітру, ефонічні зв'язки всередині рядків. Хоча ці поетичні рядки нерідко різних розмірів, але добре ритмічно організовані. Відображаючи поетичний світ Польщі, специфіку своєрідного національного характеру, надії і сподівання сучасних поляків, Антологія не залишилася непоміченою як в українській, так і в польській критиці. За цю книгу Станіслав Шевченко став лауреатом премії імені Вітольда Гулевича.

Нині Станіслав Шевченко – перекладач і упорядник вибраних творів лауреатів Нобелівської премії Віслави Шимборської та Чеслава Мілоша, віршів і поем Кароля Войтили (Папи Римського Івана Павла II), двох двомовних антологій сучасної польської поезії, а також книги Антонія Мальчевського «Марія».

Дослідники вважають, що поему «Марія» Антоній Мальчевський написав під впливом знайомства та спілкування під час поїздки до Венеції з геніальним англійським поетом Джорджем Байроном, який у Європі XIX століття став символом романтизму. Саме Антоній Мальчевський подарував Байронові ідею для нової поеми, що була пов'язана з історією слов'янського світу. Цілком імовірно, мова йшла про поему Д. Байрона «Мазепа». Водночас і сам Мальчевський відчув поетичне натхнення і спробував писати, створивши таку прекрасну річ, як уже згадану «Марію», що стала першою польською

романтичною поемою та першим у польській літературі українським твором. Ця невелика поема принесла авторові несподівану славу вже після смерті. Вірогідно, що поет усе ж таки побував у Венеції, тому що в згаданій поемі описується Венеціанський карнавал [4].

Поема «Марія» була першою поетичною повістю польського романтизму, але важливим є також той факт, що цей твір Мальчевського став одним із найкращих творів епохи та ознаменував початок цілої школи в польській літературі XIX сторіччя, яка своє натхнення знаходила в Україні.

«Марія» була написана під впливом української народної творчості та мальовничої природи України, зокрема, Волині, Наддніпрянщини, Поділля і Полісся. Але відтворені епізоди поеми відобразили реальні події. Йшлося про конфлікт між Францішком Салезієм Потоцьким та його сином Станіславом Щенсним. Син несподівано одружився проти волі батька. Це призвело до того, що 17 лютого 1771 року дружину Станіслава Гертруду було знайдено вбитою. Про цю цілком детективну історію у свій час багато говорилося та писалося у тогочасній пресі. Мальчевський же своєю художньою уявою перемістив дію поеми в Україну 1660 року. Вона отримала назву «Марія» – за ім'ям головної героїні.

Антоній Мальчевський писав не історичний, а літературний твір, і був надто талановитим поетом, аби не усвідомлювати, що детальне відтворення подій сімейного конфлікту не піде на користь поемі з її художніми особливостями. Цікавим є той факт, що перші дослідники поеми навіть не ототожнювали персонажів твору з якимись реальними прототипами [4]. Та в цьому немає нічого дивного, адже від часу смерті Гертруди до часу написання поеми вже минуло понад півстоліття, і пам'ять про неї залишалася тільки в формі місцевої легенди.

Беручись за переклад поеми, проявляючи виняткову ретельність та ерудованість, Станіслав Шевченко зумів глибоко осягнути внутрішній світ не лише персонажів твору, а й самого польського поета Антонія Мальчевського. Останньому вдалося майстерно відобразити містичні й трагічні елементи з життя закоханих Марії та Вацлава, всі перипетії тодішнього життя, реально відтворити слючатку внутрішній світ лицаря й цнотливої дівчини, а згодом правдиво передати болісні страждання старого Мечника. Вся поема пронизана атмосферою смертельного страху, обману та ненависті. У центрі твору – Воевода, замовник страшного злочину, внаслідок якого загинула безневинна Марія.

Як зазначають дослідники, художній переклад в основі своїй має двоїсту природу: з одного боку, він є продуктом міжлітературної комунікації, але водночас він багато в чому визначає її та обумовлює.

Переклад, таким чином, виконує дві основні функції: інформативну (посередницьку) і творчу. Глибоко проникнувши в суть поеми, виявляючи надзвичайну чутливість до авторського тексту, до його внутрішньої мелодики та структури, Станіслав Шевченко не тільки правильно інтерпретував ідеї поеми «Марія», а й відобразив спосіб художнього втілення цих ідей, передав яскраву образність оригіналу з не меншою силою, ніж це зробив його автор:

Може, голову складе? Та що б там не сталося,
Його розум і рука до кінця б змагались.
І хоч подих смерті застеле зір імлюю,
Але іржа не вкриє ні серце, ні зброю!

Для порівняння наведемо текст оригіналу:

Może on w boju legnie? – Co bądź mu przygadnie,
Jego umysł, ni szabla, nie ulęże snadnie
A chociaż śmierci oddech mgłą oczy zasłoni,
Rdzy nie będzie na sercu, ni na jego broni.

[5].

Зауважмо, що характерною особливістю польської, як і французької, мови є силабічний наголос. Це означає, що наголос у всіх словах, крім односкладових, у польській мові завжди падає на передостанній склад. Така вимова сама по собі вже є ритмічна і певною мірою мелодійна. Характерною ознакою довгих силабічних розмірів віршів є цезура, котра ділить віршовий рядок на два більш-менш симетричні відрізки. Це чітко усвідомлював та зумів майстерно відобразити у своєму перекладі Станіслав Шевченко:

Тривоґ, шипів і болю / є в цім житті немало,
Сліз більше, ніж прилюдно, / на самоті збігало.
А хто стрічає сміхом / нещастя раптові зливи –
Неначе божевільний – / вважається щасливим.

Після II Світової війни польська поезія перейшла на неримований силабічний вірш, крім окремих винятків. Навіть нобелівський лауреат Чеслав Мілош, який до війни писав римовану поезію, як і всі польські класики, у післявоєнні роки більше віддає перевагу модерну. Поема ж «Марія» Антонія Мальчевського відноситься до епохи «української школи» польського романтизму, вона була першою поетичною повістю в польській літературі, і не менш важливим є той факт, що цей твір зокрема дав початок цілій школі польської поезії XIX сторіччя, яка своє натхнення також знаходила в Україні. Інші представники цього напрямку – Северин Гоцинський та Юзеф-Богдан Залеський – відходять у забуття і залишаються тільки сторінкою в енциклопедії. Однак у цьому романтичному літературному жанрі непохитною залишається першість поеми «Марія».

Дотримуючись класичної ритміки поеми Антонія Мальчевського, підбираючи влучні рими, перекладач зумів зберегти і цю характерну особливість польської класики – обов'язкову цезуру (внутрішню паузу) посередині тринадцятискладового рядка:

Nie, ten uroczy połysk, co jej oczy krasi,
 Nie znikomy – bo z duszy – chyba go śmierć zgasi.
 Lecz gdy kir rycerz dostrzegł I posępną radość,
 Co przy żąlbnej szacie aż ćmi przez swą bladeść...

О, ні! Чудовий погляд, який обличчя красить,
 Не зникне, бо з душі йде, його лиш смерть погасить.
 І раптом він побачив, що радісну бентежність
 Затьмарює вже блідість у траурній одежі [5, с. 98].

Зберігши структуру, форму, зміст і естетичний вплив оригіналу тексту, урахувавши мовні особливості твору, перекладач Станіслав Шевченко передав думки оригіналу, виклавши їх за допомогою правильної літературної мови.

Серед філологів поширена так звана «теорія неможливості перекладу». За цією теорією повноцінний переклад з однієї мови на іншу взагалі неможливий, адже розбіжність виразних засобів різних мов може бути значною, і переклад нібито є лише недосконалим і слабким віддзеркаленням оригіналу. Однак читаючи поему Антонія Мальчевського «Марія» в перекладі Станіслава Шевченка, ми спостерігаємо вражаючу точність і ясність. Хоч і стверджують мовознавці, що з абсолютною повнотою неможливо передати мовну своєрідність будь-якого тексту, перекладач зумів точно встановити співвідношення смислу, що висловлюється, і смислу, що мається на увазі, у виразі і в тексті. Без сумніву, перекладач доніс до читача всі думки, висловлені автором, зберігаючи не тільки основні положення, але також нюанси і відтінки вислову:

Tyś dla mnie zeszała, Marjo! I w brzasku mych myśli
 Świetną drogę twe światło ku niebiosom kryśli;
 O! szczęśliw – pyszny – wdzięczny, że w zaletnem gronie
 Czulość na mnie z ufnością śliczne spała dłonie!

Ти зіркою, Маріє, зійшла в думок світанні –
 Твого світіння в небо йдуть зблиски незвичайні:
 Щасливий, гордий, вдячний, що в доброчеснім гроні
 Довірливі і ніжні твої відчув долоні.

[5, с. 99].

Жоден, навіть найталановитіший, переклад не може бути абсолютно точним, тому що кожна мова суттєво відрізняється за своїм складом, у ній просто може не бути таких слів, якими автор виражав

свої думки й почуття, тому і не можна досконало передати зміст оригіналу, точно відобразити те, що хотів сказати письменник, а це неминуче призводить до втрати певного об'єму інформації. Як зазначають дослідники, перекладач через «вторинне», «наведене» сприймання дійсності, відштовхуючись від оригінального тексту та маючи складений у своїй уяві образ цієї дійсності, рухається до нового відтворення, образного втілення, реалізованого в перекладі.

Піклуючись про те, щоб якомога повніше передати зміст, особливості авторської характеристики та мови персонажів, перекладач разом з тим нічого не додає від себе, не доповнює і не пояснює автора, дотримуючись максимальної точності тексту оригіналу. При перекладі поезії перед С. Шевченком, звичайно ж, постійно виникала проблема такої розбіжності у смисловому навантаженні образному відтворенні та стилістичній виразності слів і зворотів польської й української мов. Однак як досвідчений перекладач, Станіслав Шевченко зумів відтворити головні елементи тексту поеми з усією можливою точністю, не нав'язуючи читачеві свого бачення образу та власних інтерпретацій, при цьому кожна фраза твору в його перекладі звучить влучно і природно, не зберігаючи ніяких слідів синтаксичних конструкцій оригінального тексту.

Свої пошуки в галузі перекладу кібернетик Станіслав Шевченко порівнює з апроксимацією – це наближення шляхом безкінечних проб до адекватного контуру, до ідеалу. Апроксимація дає змогу дослідити характеристики та якісні властивості об'єкта за допомогою дослідження простіших або зручніших об'єктів, характеристики яких відомі, або їх простіше знайти. Блискучий математик, він використовує свої знання як при перекладі з інших мов, зокрема, з польської, так і при творенні власних неповторних поезій.

Отже, художній переклад Станіслава Шевченка класичної поеми Антонія Мальчевського «Марія» поєднав у своїй суті складний комплексний характер перекладацьких трансформацій. Він несе в собі максимум віддачі перекладача, його ідеї перекладу, його позитивне відношення до самого оригінального твору. Взаємодія двох національних культур, опосередкована талановитим перекладачем, завжди є компромісною, особливо для тієї з них, у межах якої народився першотвір. Тим більше, коли між твором і перекладом стоїть ціла епоха, сповнена бурхливих змін як у світі, так і в літературі. Адже під час перекладу неможливо уникнути подекуди радикальної трансформації, що змінює культурно-історичне тло матеріалу, який перекладається. Станіслав Шевченко зумів перекласти поему Антонія

Мальчевського так, що і в українському перекладі на повний голос зазвучала епоха Герцогства Варшавського.

Ця кропітка, глибока праця може стати джерелом досліджень для багатьох істориків, краєзнавців та мовознавців, а не лише літературних критиків. Натомість для широкого кола читачів це насамперед цікавий і захопливий твір, від якого неможливо відірватися, читаючи на одному подиху, перегорнувши останню прочитану сторінку.

Українсько-польські зв'язки переживають нині особливий час найпомітнішої стабілізації майже в усіх сферах. Наші культури, важливим компонентом яких є література, знаходять сьогодні нові форми вияву, взаємного пізнання і взаєморозуміння. Перекладацька діяльність Станіслава Шевченка – яскраве підтвердження плідної взаємодії української та польської літератур. Проведене дослідження вказує на перспективу поглиблення цього процесу в майбутньому.

Література

1. Тому що вони суцї: Антологія сучасної польської поезії; Упоряд. С.Шевченко. 2-ге вид., доп. Львів: Каменяр, 2005. 711 с.
2. Жулинський М. Україна і Польща: перспективи набуття реальної Європи. *Vsesvit*. 2002. №1/2. С.143–150.
3. Смащ Вольдемар. Панорама сучасної польської лірики. – У кн.: Тому що вони суцї: Антологія сучасної польської поезії; Упоряд. С.Шевченко. 2-ге вид., доп. Львів: Каменяр, 2005. С. 6–31.
4. Шевчук Л. Класик польської літератури, автор поеми «Марія» А. Мальчевський і Дубенщина. Там, де кви срібні хвилі плинуть...: матеріали міжнар. наук.–теорет. конф., присвяченої укр.-пол. взаєминам на Дубенщині, 17–18 верес. 2005 р. Дубно, 2005. С. 11–12.
5. Мальчевський, Антоній. Марія: Українська повість [текст]: Поема. Пер. з польськ. та впоряд. С.Шевченка; вступ. слово В.Смаща. Львів: Каменяр, 2016. 199 с.: іл.
6. <http://referat.niv.ru/view/referat-international/128/127905.htm>
7. <http://xreferat.com/59/1329-3-ukra-no-pol-s-k-v-dnosini.html>

References

1. Tomu shcho vony sushchi: Antolohiia suchasnoi polskoi poezii [Because they exist: An anthology of modern Polish poetry] (2005). Lviv: Kameniar [in Ukrainian].
2. Zhulynskiy, M. (2002). Ukraina i Polshcha: perspektyvy nabuttia realnoi Yevropy [Ukraine and Poland: prospects for gaining a real Europe]. *Vsesvit* [in Ukrainian].
3. Smashch, V. (2005). Panorama suchasnoi polskoi liryky [Prospects of modern Polish lyrics]. Lviv: Kameniar [in Ukrainian].

4. Shevchuk, L. (2005). Klasyk polskoi literatury, avtor poemy «Mariia» A. Malchevskiy i Dubenshchyna [The classic author of Polish literature, the author of the poem 'Maria' A. Malchevsky and Dubenshchyna]. Dubno [in Ukrainian].

5. Malchevskiy, A. (2016). Mariia: Ukrainska povist [tekst]: Poema [Maria: Ukrainian story [text]: Poem]. Lviv: Kameniar [in Ukrainian].

5. Ukraino-polski vidnosyny [Ukrainian-Polish relations]. URL: <http://referat.niv.ru/view/referat-international/128/127905.htm> [in Ukrainian].

6. Ukraino-polski vidnosyny [Ukrainian-Polish relations]. URL: <http://xreferat.com/59/1329-3-ukra-no-pol-s-k-v-dnosini.html> [in Ukrainian].

T. M. Chumak

Candidate of Pedagogical Sciences of the Chair of Journalism and Language Communication at National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine

The notion of Stanislav Shevchenko's translation in ukrainian-polish cultural relation

The problem of Ukrainian-Polish relations in the field of culture as the most effective and mass form of communication has always aroused the interest of researchers. Cultural dialogue contributes to the cognition, national awareness, mutual enrichment and interpenetration of cultures. This applies to the greatest extent to the cultures of Ukraine and Poland, as it is proved by the centuries of common history of these countries. The proclamation of Ukraine's independence and the victory of democratic forces in Poland, the establishment of relations between the countries at the level of strategic partnership were the impulse for historical coverage of various aspects of relations between the two countries based on their comprehensive study and analysis with a renewed Europe in the background. Stanislav Shevchenko's translation occupies an important place among the literary achievements in Ukrainian-Polish cultural relations.

Stanislav Shevchenko (poet, translator, member of the Writers' Union of Ukraine) was born in 1947 in Chernihiv region, in the picturesque village of Hrabiv, Ichnia district. He graduated from the Faculty of Cybernetics of Taras Shevchenko National University of Kyiv (former Taras Shevchenko State University of Kyiv). Stanislav Shevchenko is an Honored Art Worker of Ukraine and Honored Worker of Polish Culture. The artist's poetry masterpieces include 'Seredyna Riky' ('Middle of the River'), 'Vira i Sumniv' ('Faith and Doubt'), 'Duma Kyparysa' ('Cypress Thought'), 'Spiv Chuttia' ('Singing Sense'), 'Blyz'ke i Nedosiazhne' ('Close and Unreachable'), 'Zakon zberezhennia liubovi' ('The Law of Preservation of Love'), 'Kvity nebesni zemnoi liubovi' ('Heavenly Flowers of Earthly Love'), 'Pid suzir'iam pasiky' ('Under the Constellation aparies'), 'Dim dlia dushi' ('House for the soul'), 'Nezryma hran' ('Invisible border'), etc. He is the author and host of several cultural programs of the National Radio Company of Ukraine, a laureate of Ukrainian and Polish literary prizes named after I. Nechuy-Levytsky, M. Rylsky, I. Koshelivets, V. Chumak, V. Gulevych, F. Karpinsky and A. Mickiewicz Institute.

For more than twenty years Stanislav Shevchenko has been improving his translation skills by publishing essays on the works of Polish poets, participating in symposia and scientific sessions. He has been on internships several times at the two most important universities in Poland – Jagiellonian and Warsaw ones. In the early 1990s, he visited Roman Catholic priest Jan Twardowski, and later met Czeslaw Milosz and Ernest Brill. He received the consent of the Vatican to translate the poems of Pope John Paul II. In his 'literary' travels he crossed almost all Poland, getting acquainted with the most important artistic centers. Seeking to show Polish poetry not only in modern terms, he chose the nowadays creators, with a few exceptions, such as Stanislaw Grochowiak, who died in 1976.

Stanislaw Shevchenko has been to Warsaw for several years in a row for the Warsaw Poetry Autumn International Festival. There he had an opportunity to meet many Polish poets and as the result he has friends and acquaintances among them. The result of such meetings was a book of translations 'Antolohiia suchasnoi polskoi poezii': 'Tomu shcho vony sushchi' ('Anthology of Contemporary Polish Poetry': 'Because they exist'), which initiated the cooperation of the translator with the publishing house 'Kameniar'. Today Stanislaw Shevchenko is a translator and compiler of two bilingual anthologies of modern Polish poetry, selected works by Nobel Prize winners Czeslaw Milosz and Wislawa Szymborska, poems by Karol Wojtyła (Pope John Paul II), and a book by Antoni Malczewski 'Maria'. Showing extraordinary sensitivity to the author's text, its internal structure and melody, Stanislaw Shevchenko not only reproduced in the right way the ideas of the poem 'Maria', but also reflected the way of artistic embodiment of these ideas, conveyed the imagery of the original with no less force than its author.

Antonii Malchevskyi is a representative of the «Ukrainian school» in Polish poetry and a Romantic poet. He still attracts the attention of scholars and will probably spark interest of more than one generation of researchers of his work. The Ukrainian and Polish literary critics have interest in his personality because they consider him as the creator of Byron's version of Polish romanticism and as an underestimated author of a short poem that has brought him unexpected fame after his death and has become one of the best works of the era that is the first Polish poetic novel 'Maria' (1825). The poem was the first poetic novel of Polish romanticism, but there is one more important fact that this work gave rise to a whole school of Polish literature of the 19th century, which found its inspiration in Ukraine.

Keywords: Ukrainian-Polish relations in the field of culture; «Ukrainian school» in Polish poetry; Polish romanticism; translation.